

هم میهن آخرین وضعیت ترک تحصیل و جاماندن از کلاس های درس را بررسی کرد دختران روستایی؛ قربانیان بازماندگی از تحصیل

تکمیل: ایرنا

تحصیل هستند، همچنین استان های سیستان و بلوچستان، خراسان رضوی، خوزستان، آذربایجان غربی و کرمان نیز به ترتیب دارای بیشترین آمار دانش آموزان ترک تحصیل کرده را در سال تحصیلی گذشته داشته است. از طرف دیگر بخشی از آمارهای آموزش و پرورش در این زمینه با مطالعه اخیر علیرضا کدیور و صابر خانی متفاوت است. شهر پورماه امسال معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش اعلام کرد که بیشترین آمار دانش آموزان بازمانده از تحصیل، مربوط به پسران و آن هم به دلیل اشتغال است، اما مطالعه این دو پژوهشگر نشان می دهد دختران بیشترین آمار بازماندگی از تحصیل را دارند. تایید نتایج این پژوهش را می توان در میان گفته های فعالان اجتماعی و معلمان مناطق مختلف پیدا کرد. تجربه فعالیت آنها نشان می دهد که آمارهای بازماندگی از تحصیل در میان دختران برای آنها مشهودتر است و شرایط اقتصادی در سال های اخیر تاثیر چشمگیری در این مسئله دارد. هم میهن در گفت و گو با معلمان و فعالان اجتماعی دلایل بازماندگی و ترک تحصیل در شهرهای مختلف را بررسی کرده است.

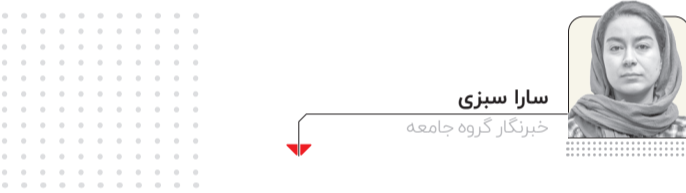
کمبود دسترسی به مشکلات اقتصادی؟

محمدصادق عبدالعلی، کارشناس مرکز پژوهش های مجلس است که در تدوین گزارش این مرکز درباره آمارهای بازماندگی از تحصیل مشارکت داشته است. او به هم میهن توضیح می دهد که چهار مشکل اصلی در ایجاد بازماندگی از تحصیل نقش دارد: «بخشی از این عوامل به شرایط اقتصادی و فقر برمی گردد که بر ترک تحصیل و بازماندگی از آن تاثیرگذارند. کار کودک فرصت تحصیل را از او می گیرد و در برخی از موارد نیز ممکن است خانواده هزینه تامین لوازم تحصیل فرزندش را نداشته باشد.» او ادامه می دهد: «در برخی از نقاط کشور هنوز هم بر سر ارزش تحصیل و آموزش بحث وجود دارد؛ به خصوص زمانی که در یک منطقه بیکاری آمار بالایی داشته باشد و افرادی که تحصیلات بالایی دارند، به جایگاه مناسب شغلی و اجتماعی نرسیده اند یا شغلی دارند که فرود بودن تحصیل هم می تواند آن را انجام دهد.» کارشناس مرکز پژوهش های مجلس، عامل سوم را محرومیت از دسترسی به مدرسه می داند: «در برخی نقاط، مسئله اقتصادی و فرهنگی مطرح نیست، بلکه کمبود دسترسی به مدرسه به عامل ترک تحصیل تبدیل می شود. ممکن است دانش آموز روستایی مجبور شود برای ادامه تحصیل به شهر برود یا اینکه معلم کافی در منطقه وجود نداشته باشد و تعداد کلاس ها کافی نباشد.

طبق داده های این بررسی که براساس سرشماری سال ۹۵ انجام شده، بازماندن از تحصیل در سنین ۸، ۷ و ۹ سال در حدود پنج درصد است. در سن ۱۰ سالگی این مقدار کاهش می یابد و به ۲ درصد می رسد که می تواند نشان دهنده تاخیر در شروع تحصیل در برخی مناطق کشور باشد. در سنین بعد از ۱۱ سال، بازماندگی از تحصیل با شیبی فزاینده افزایش پیدا می کند تا آنجا که در سن ۱۶ سالگی، به ۱۸ درصد و در سن ۱۷ سالگی، به ۳۱ درصد می رسد.

ترک تحصیل در دیستان یا دیرستان؟

نرخ بازماندگی از تحصیل در شروع مقطع ابتدایی ۷- سالگی - پنج درصد است، اما در پایان آن یعنی سن ۱۲ سالگی، به چهار درصد کاهش می یابد. در مقطع متوسطه نیز نرخ بازماندن از تحصیل، از چهار درصد در ابتدا به ۲۱ درصد و در ۲۷ درصد در انتهای مقطع - یعنی سنین ۱۷ و ۱۸ سالگی - افزایش پیدا می کند. نگاهی به داده های سرشماری ۱۳۹۰ نیز نشان می دهد، این فرضیه ضعیف نیست و الگوی افزایش بازماندگی از تحصیل با افزایش سن در مقطع متوسطه در داده های آن سال قابل مشاهده است. در گزارش مرکز پژوهش های مجلس، به آمار ترک تحصیل در سال های اخیر اشاره شده است. در این آمار هم تعداد ترک تحصیل در مقطع متوسطه بیشتر از مقطع ابتدایی است. در این گزارش به میزان جذب بازماندگان تحصیل اشاره شده و طبق آن، نرخ جذب بازماندگان تحصیل در بهترین حالت در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ حدود ۵/۳ درصد بوده، اما از آن زمان کاهش یافته و در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ به ۳/۹ درصد رسیده است. مقایسه سرشماری های اخیر نشان می دهند که بازماندگی از تحصیل در نیمه دوم دهه ۸۰ و نیمه اول دهه ۹۰ روندی نزولی داشته، اما مطالعاتی مانند گزارش مرکز پژوهش های مجلس، تاکید می کنند که احتمالاً در نیمه دوم دهه ۹۰ و سال های بعد از آن، تغییر جهت داده و روند افزایشی پیدا کرده است. طبق آخرین آمارهای اعلامی از سوی وزارت آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ تلاش هایی برای جذب بازماندگان و دانش آموزان ترک تحصیل کرده انجام شد، اما تا سال گذشته در مجموع بیش از ۹۱۱ هزار نفر در مقاطع مختلف از تحصیل بازمانده و ۲۷۹ هزار دانش آموز نیز ترک تحصیل کردند. بررسی های مرکز پژوهش های مجلس نیز نشان می دهد که پنج استان سیستان و بلوچستان، خراسان رضوی، تهران، خوزستان و آذربایجان غربی دارای بیشترین فراوانی مطلق بازماندگان از

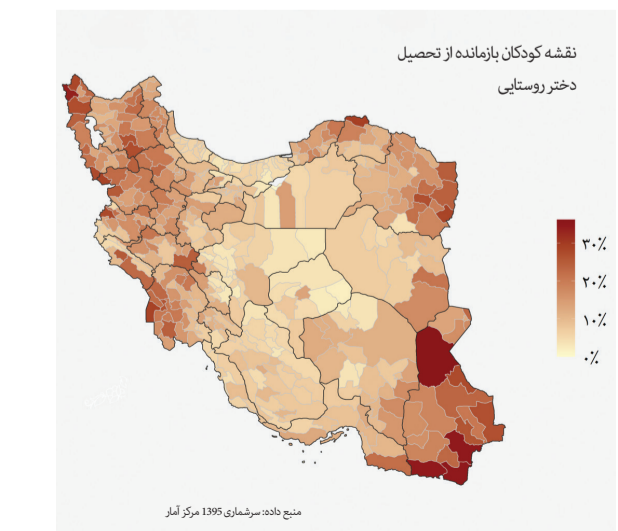
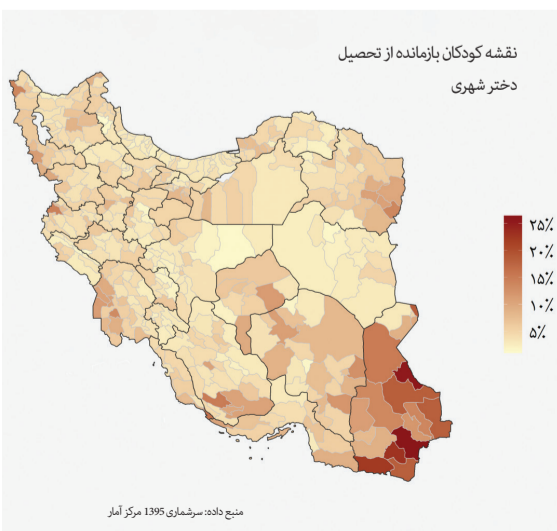
سارا سبزی

خبرنگار گروه جامعه

یکسال پس از انتشار گزارش مرکز پژوهش های مجلس درباره افزایش نرخ بازماندگی از تحصیل در ایران، مطالعه دیگری توسط یک تیم مستقل روی این موضوع انجام شد که ابعاد دیگری از این آسیب را روشن کرد. این مطالعه براساس گزارش های مرکز پژوهش های مجلس و مرکز آمار و گفت و گوهای مسئولان انجام شده و سرشماری سال ۱۳۹۵ به عنوان آخرین سرشماری، در دسترس قرار گرفته است. «علیرضا کدیور» و «صابر خانی» که هر دو به عنوان تحلیلگر داده فعالیت می کنند، بتازگی در مجله تحلیلی «دقیقه» رابطه بین وضعیت سکونت، جنسیت، سن و قومیت با بازماندگی از تحصیل را با استفاده از داده های آماری بررسی کرده اند. طبق این مطالعه تفاوت چندانی در بازماندگی از تحصیل در مقطع ابتدایی - سنین کمتر از ۱۲ سال - در میان دختران و پسران شهری و روستایی وجود ندارد، اما در سنین نوجوانی و مقطع متوسطه بازماندگی از تحصیل در میان دختران و پسران شهری و روستایی با افزایش سن، رشد پیدا می کند، با این حال شدت آن در گروه های مختلف متفاوت است. بازماندگی از تحصیل در سنین نوجوانی در میان دختران در مقایسه با پسران در جمعیت روستایی در مقایسه با جمعیت شهری، با شدت بیشتری افزایش پیدا می کند. بررسی نقشه های بازماندگی از تحصیل نشان می دهد که بازماندگی از تحصیل «دختران روستایی» به صورت کلی در جنوب شرقی، غرب، شمال غربی و تا اندازه ای در شمال شرقی بیشتر از سایر نقاط کشور است. از طرف دیگر بازماندگی از تحصیل «دختران شهری» به صورت کلی در جنوب شرقی بیشتر از سایر نقاط کشور است. بازماندگی از تحصیل «دختران روستایی» به صورت کلی در جنوب شرقی و تا اندازه ای در غرب، شمال غربی و بعد شمال شرقی بیشتر از سایر نقاط کشور است و بازماندگی از تحصیل «پسران شهری» هم در جنوب شرقی و تا اندازه ای در شمال غربی و بعد شمال شرقی بیشتر از سایر نقاط کشور برآورد شده است. در بخش دیگری از این گزارش مشخص شد که بازماندن از تحصیل بیش از آنکه مسئله دوره کودکی یا ابتدایی باشد، مسئله دوره نوجوانی و متوسطه است.

نرخ بازماندگی از تحصیل در سنین ۸، ۷ و ۹ سال در حدود پنج درصد است. در سن ۱۰ سالگی این مقدار کاهش می یابد و به ۲ درصد می رسد که می تواند نشان دهنده تاخیر در شروع تحصیل در برخی مناطق کشور باشد. در سنین بعد از ۱۱ سال، بازماندگی از تحصیل با شیبی فزاینده افزایش پیدا می کند تا آنجا که در سن ۱۶ سالگی، به ۱۸ درصد و در سن ۱۷ سالگی، به ۳۱ درصد می رسد.

آخرین پژوهش ها نشان می دهد بازماندگی از تحصیل «دختران روستایی» به صورت کلی در جنوب شرقی، غرب، شمال غربی و تا اندازه ای در شمال شرقی بیشتر از سایر نقاط کشور است، همچنین بازماندگی از تحصیل «پسران روستایی» در جنوب شرقی و تا اندازه ای در غرب، شمال شرقی، بیشتر از سایر نقاط کشور است

بررسی پراکنندگی جغرافیای بازماندگی از تحصیل در میان کودکان ۷ تا ۱۶ سال به تفکیک دختر و پسر و همینطور شهر و روستا نشان از تمرکز بیشتر این پدیده در برخی از مناطق کشور دارد.

رصد بیماری های تنفسی در وزارت بهداشت

معاون بهداشت وزارت بهداشت از رصد کردن بیماری های تنفسی در وزارت بهداشت خبر داد و گفت: این کمیته بر مبنای اطلاعات مربوط به آزمایش ها و میزان موارد بستری شده مبتلایان به آنفلوآنزا، نسبت به تمهیدات لازم اقدام می کند و پیش بینی های لازم را انجام می دهد. به گزارش ایسنا، حسین فرشبیدی در ادامه با اشاره به اینکه کمیته ای در ارتباط با بیماری های تنفسی در وزارت بهداشت تشکیل شده و درباره میزان ابتلا به آنفلوآنزا و کووید گزارش می دهد، گفت: «در ارتباط با سوبیه جی.ان.وان کرونا هنوز به طور رسمی موردی در کشور ثبت نشده است.» او درباره سوبیه جی.ان.وان کرونا در ایران توضیح داد: «هنگامی که یک ویروس در نقطه ای از جهان کشف می شود با توجه به مرادوات کشورها، به سایر مناطق جهان نیز منتقل می شود. نباید تصور کرد ویروس کشف شده مختص یک منطقه است و بر این اساس سوبیه جی.ان.وان هم مانند سایر مناطق دنیا وارد کشور می شود. در حال حاضر موردی در ارتباط با ابتلا به این سوبیه در کشور ثبت نشده است.»

اریز اعتبار تسویقی کالا بزرگ الکترونیک

مشاور معاون رفاهی و امور اقتصادی وزارت کار اعلام کرد که در طرح کالا بزرگ الکترونیک، هجدهم تا بیستم هر ماه، حساب سرپرستان خانوار شارژ و اعتبار یارانه اریز می شود. به گزارش ایسنا، رضا جیبوی در توضیح بیشتر گفت: «در مرحله جدید طرح کالا بزرگ الکترونیک که در قالب طرح فخرانه از هفته گذشته در حال اجراست، «شرط ۲۰۰ هزار تومان خرید از یارانه» حذف شده و اعتبار تسویقی از ۱۲۰ به ۲۲۰ هزار تومان افزایش یافته است. سبد ۱۱ قلمی برای تأمین حداقل کالری، پروتئین، ریزمغذی و ویتامین های لازم برای هر فرد شامل گوشت مرغ، گوشت قرمز، بزیج، روغن، ماکارونی، شیر، پنیر، ماست، قند و شکر، تخم مرغ و حبوبات با قیمت های مبنای سال ۱۴۰۱ انتخاب شده و مابه التفاوت آن قیمت ها با قیمت روز (۱۴۰۲)، از محل یارانه جدید دولت تأمین خواهد شد.» او ادامه داد: «بین هجدهم تا بیستم هر ماه، کارت های سرپرستان خانوار شارژ می شود. طرح فخرانه فعلاً به مدت سمسماه بوده که اجرای آن، از ۱۸ بهمن ماه شروع شده و تا ۱۸ اردیبهشت ماه ادامه دارد.»

ساماندهی دستفروشان خیابان ولیعصر

معاون خدمات شهری و محیط زیست شهرداری تهران از ساماندهی دستفروشان چهارراه و خیابان ولی عصر (عج) در دو نقطه از مناطق ۶ و ۱۱ خبر داد. به گزارش مهر، حسین نظری درباره اقدامات صورت گرفته برای ساماندهی دستفروشان چهارراه و خیابان ولی عصر گفت: «در راستای ساماندهی دستفروشان چهارراه و خیابان ولی عصر (عج) دو محل جدید در مناطق ۶ و ۱۱ برای استقرار دستفروشان محدود چهارراه و خیابان ولی عصر تعیین و تا پیش از سال جدید این اقدام اجرایی خواهد شد.» او ادامه داد: «طرح ساماندهی دستفروشان و بسط گستران خیابان ولیعصر در دو جبهه شمالی و جنوبی در مرز مناطق ۶ و ۱۱ از سوی شرکت ساماندهی صنایع و مشاغل شهر تهران و با همکاری نیروهای شرکت شهریان، نیروی انتظامی و عوامل اجرایی مستقر در مناطق مذکور عملیاتی می شود.»

«سرباز» در صدر

در هر یک از موارد بالا، ۱۰ شهرستان بیشترین بازماندگی از تحصیل را در میان کودکان ۷ تا ۱۶ ساله داشته است: آمار بازماندگی از تحصیل دختران روستایی در زاهدان، سرباز، چابهار، کنارک، چالدران، رازوجرگلان، هویزه، تایباد، بانه و ماکو بالاتر از نقاط دیگر است. آمار بازماندگی از تحصیل دختران شهری نیز در شهرستان های سرباز، میرجاوه، قصرقند، کنارک، هیرمند، خاش، چابهار، سراوان، عسلویه و زاهدان بالاتر است. از طرف دیگر میزان ترک تحصیل پسران روستایی نیز در شهرستان سرباز، چابهار، زاهدان، شهراباک، چالدران، ماکو، هشتروت، سراوان، هویزه و ملکشاهی به نسبت شهرستان های دیگر چشمگیرتر است. پسران شهری نیز در شهرستان های عسلویه، سرباز، کنارک، قصرقند، میرجاوه، چابهار، باخرز، فرج، سراوان و باغی، این افزایش نرخ بالاتری دارد.

بازماندگی از تحصیل در سنین مختلف

بازماندگی از تحصیل در سنین مختلف وضعیت یکسانی ندارد.